

Канд. екон. наук Тростянська К. М.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ПАРТНЕРСТВО ДЛЯ МАЙБУТНЬОГО: РОЛЬ БІЗНЕСУ
У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Співпраця між бізнесом, громадським сектором та урядом може стати вирішальним чинником у процесі повоєнного відновлення територіальних громад. Взаємодія між цими суб'єктами дозволяє ефективно відновлювати інфраструктуру, забезпечувати економічний розвиток та підтримувати соціальні зв'язки. Це сприяє стійкому відновленню та підтримці громад, які постраждали від війни та конфліктів.

Бізнес може внести значний вклад у стійке відновлення та підтримку громад, які постраждали. Бізнес може надавати фінансову допомогу для відновлення інфраструктури, будівництва та розвитку. Це може включати в себе інвестиції в будівництво доріг, шкіл, лікарень та інших важливих об'єктів. Через розширення власної діяльності, співпрацю з місцевими підприємствами бізнес може сприяти створенню нових робочих місць, що допоможе забезпечити зайнятість місцевого населення. Бізнес може надавати свої знання та технічну експертизу для відновлення інфраструктури та розвитку. Крім того, у процесі відновлення громад бізнес може співпрацювати з неприбутковими організаціями та громадськими ініціативами для спільних проєктів.

Бізнес може внести значний вклад у стійке та ефективне відновлення територіальних громад завдяки ініціативності, ресурсам та підприємницькому духу.

Для успішного руху вперед у цьому напрямку важливо мати чітке уявлення не лише про суть відновлювальних процесів, але й про ті механізми, які дозволять бізнесу активно долучитися до цих ініціатив та внести значний внесок у їх впровадження.

Уроки повоєнної відбудови Словенії, Боснії й Герцеговини, Хорватії є надзвичайно цінними для України [1]. Вони підкреслюють важливість цілісного підходу, при якому відновлення розглядається як комплексний процес, що охоплює не тільки фізичну відбудову інфраструктури, промислових об'єктів, житла, але й вирішує спектр соціальних та економічних завдань. Відновлення

має бути системно сплановане, з урахуванням потреб громад та розподілу відповідальності між державними та галузевими структурами. Ключовими для успішного відновлення є вирішення питань фінансування та контролю, визначення джерел фінансування та внесення необхідних законодавчих змін. Відновлення територіальних громад після війни та конфліктів важливо здійснювати з фокусом на соціальній згуртованості. Спільна праця, взаємна підтримка та допомога сприяють зміцненню соціальних зв'язків і відновленню довіри між людьми. І, безперечно, підтримка та досвід інших країн також є незамінними в процесі повоєнного відновлення.

Громади, що постраждали в результаті воєнних конфліктів, зіткнулися з рядом втрат, масштаби яких на сьогодні не встановлені в повній мірі. Керівники органів місцевого самоврядування, опитані в рамках дослідження [2], володіючи інформацією щодо стану громад, так розставляють пріоритети щодо їх відновлення (рис. 1): найважливішим завданням є відновлення економічної активності та створення нових робочих місць, що вважається 26,7% опитаних.

Рис. 1. Пріоритети місцевого самоврядування в проектах відновлення громад станом на червень 2023 р., % від опитаних громад (складено за [2])

Економічні аспекти відіграють ключову роль у процесі відновлення, оскільки швидкість відбудови значною мірою залежить від економічного розвитку громади, генерації нових робочих місць, внесення податків та поповнення місцевого бюджету. В той же час економіка тісно пов'язана з демографічними викликами та міграцією бізнесу. Переселення підприємств, закриття підприємств та зменшення чисельності населення суттєво впливають на громади. Наступні пріоритети пов'язані з відбудовою зруйнованих та пошкоджених об'єктів: дороги, мости, транспортне сполучення (19,8%); відновлення критичної комунальної інфраструктури (15,8%); відбудова навчальних закладів (14,9%); та відновлення житлового фонду (12,9%), відбудова медичних закладів (5,9%).

Досвід інших країн наочно демонструє важливість публічно-приватного партнерства як ефективного інструменту для відновлення інфраструктури та забезпечення надання послуг громадянам під час повоєнної відбудови. Це підкреслює потребу у використанні цього підходу в Україні для відновлення територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України: аналіт. доп. / [Я.А. Жаліло, Н.В. Бахур, А.А. Головка та ін.]; за наук. ред. Я.А. Жаліла. Київ: НІСД, 2023. 78 с. <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2023.09>.
2. Дослідження ініціатив у сфері повоєнного відновлення. ICAP Єднання. URL: https://ednannia.ua/images/Master_version_UKR_Rebuilding.pdf.

Д-р екон. наук Яровенко Т. С., Гірман Н. П.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ МАСШТАБУВАННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Світові пандемії (зокрема, COVID-19), військові конфлікти й економічні кризи змінюють умови та правила ведення бізнесу. Більш актуальним у такому нестабільному середовищі стає забезпечення стійкості бізнесу та його швидкої адаптації до викликів сьогодення з мінімальними втратами персоналу та ресурсів. Це вимагає від керівництва запровадження інноваційних підходів, зокрема,